Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 11. februarja 2021 *

„Predhodno odločanje – Člen 45 PDEU – Prosto gibanje delavcev – Člen 49 PDEU – Svoboda ustanavljanja – Člen 56 PDEU – Svoboda opravljanja storitev – Opravljanje pristaniških dejavnosti – Pristaniški delavci – Dostop do poklica in zaposlovanje – Pravila o priznavanju pristaniških delavcev – Pristaniški delavci, ki niso vključeni v kvoto delavcev, določeno z nacionalno zakonodajo – Omejitev trajanja pogodbe o zaposlitvi – Mobilnost pristaniških delavcev med različnimi pristaniškimi območji – Delavci, ki opravljajo logistično delo – Varnostno spričevalo – Nujni razlogi v splošnem interesu – Varnost na pristaniških območjih – Varstvo delavcev – Sorazmernost“

V združenih zadevah C-407/19 in C-471/19,

katerih predmet sta predloga za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki sta ju vložila Raad van State (državni svet, Belgija) (C-407/19) in Grondwettelijk Hof (ustavno sodišče, Belgija) (C-471/19) z odločbama z dne 16. maja in 6. junija 2019, ki sta na Sodišče prispeli 24. maja oziroma 20. junija 2019, v postopkih

Katoen Natie Bulk Terminals NV,

General Services Antwerp NV

proti

Belgische Staat (C-407/19),

in

Middlegate Europe NV

proti

Ministerraad (C-471/19),

ob udeležbi

Katoen Natie Bulk Terminals NV,

General Services Antwerp NV,

Koninklijk Verbond der Beheerders van Goederenstromen (KVBG) CVBA,

MVH Logistics en Stuwadoring BV,

* Jezik postopka: nizozemščina.

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi M. Vilaras (poročevalec), predsednik senata, N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin, sodniki, in K. Jürimäe, sodnica,

generalni pravobranilec: M. Campos Sánchez-Bordona,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za General Services Antwerp NV, Katoen Natie Bulk Terminals NV in Middlegate Europe NV M. Lebbe in E. Simons, advocaten,

– za belgijsko vlado L. Van den Broeck, M. Jacobs in C. Pochet, agentke, skupaj s P. Wytinckom, D. D'Hooghejem in T. Ruysom, advocaten,

– za Evropsko komisijo A. Nijenhuis, S. L. Kalėda in B.-R. Killmann, agenti,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 10. septembra 2020

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se v zadevi C-407/19 nanaša na razlago členov 34, 35, 45, 49, 56, 101, 102 in 106(1) PDEU, v zadevi C-471/19 pa se ta predlog nanaša na razlago členov 49 in 56 PDEU, členov 15 in 16 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina) ter načela enakosti.

2 Predloga sta bila vložena v okviru sporov, in sicer v zadevi C-407/19 med Katoen Natie Bulk Terminals NV in General Services Antwerp NV na eni strani in Belgische Staat (država Belgija) na drugi, v zadevi C-471/19 pa med Middlegate Europe NV in Ministerraad (svet ministrov, Belgija) v zvezi z veljavnostjo nekaterih določb belgijskega prava glede organizacije pristaniškega dela in zlasti njihove skladnosti s pravom Unije.

Belgijsko pravo

Zakon o pogodbah o zaposlitvi

3 V belgijskem pravu so skupna pravila, ki se uporabljajo za pogodbe o zaposlitvi, zlasti delavcev, določena v wet betreffende de arbeidsovereenkomsten (zakon o pogodbah o zaposlitvi) z dne 3. julija 1978 (*Belgisch Staatsblad*, 22. avgust 1978, str. 9277).

Zakon o organizaciji pristaniškega dela

4 Člen 1 wet betreffende de havenarbeid (zakon o organizaciji pristaniškega dela) z dne 8. junija 1972 (*Belgisch Staatsblad*, 10. avgust 1972, str. 8826) v različici, ki se uporablja za dejansko stanje iz postopka v glavni stvari (v nadaljevanju: zakon o organizaciji pristaniškega dela), določa:

„Nihče ne sme na pristaniškem območju naročati opravljanja pristaniških del nobenim drugim delavcem kot samo priznanim pristaniškim delavcem.“

5 Člen 2 tega zakona določa:

„V smislu uporabe tega zakona velja zamejitev pristaniških območij in pristaniškega dela, kot jo je opravil kralj […].“

6 Člen 3 navedenega zakona določa:

„Kralj na podlagi mnenja paritetne komisije, pristojne za zadevno pristaniško območje, določi pogoje in postopke za priznavanje pristaniških delavcev.

[…]“

7 Člen 3a istega zakona določa:

„Kralj lahko na podlagi mnenja paritetne komisije, pristojne za zadevno pristaniško območje, delodajalce, ki zaposlujejo pristaniške delavce na tem območju, obveže, naj se vključijo v organizacijo delodajalcev, ki jo sam odobri in ki kot pooblaščenec izpolnjuje vse obveznosti, ki za delodajalce v skladu z zakonodajo o individualnem in kolektivnem delu ter socialno zakonodajo izhajajo iz zaposlitve pristaniških delavcev.

Da bi se organizacija delodajalcev iz prejšnjega odstavka lahko odobrila, se mora vanjo včlaniti večina zadevnih delodajalcev.“

Kraljevi odlok iz leta 1973

8 Člen 1 koninklijk besluit tot oprichting en tot vaststelling van de benaming en van de bevoegdheid van het Paritair Comité van het havenbedrijf (kraljevi odlok o ustanovitvi paritetne komisije pristanišč ter o določitvi njenega poimenovanja in njene pristojnosti) z dne 12. januarja 1973 (*Belgisch Staatsblad*, 23. januar 1973, str. 877) v različici, ki se uporablja za dejansko stanje iz postopka v glavni stvari (v nadaljevanju: kraljevi odlok iz leta 1973), določa:

„Paritetna komisija, imenovana ‚paritetna komisija pristanišč‘ (pristojna za delavce na splošno in njihove delodajalce), se ustanovi za:

vse delavce in njihove delodajalce, ki na pristaniškem območju:

A. kot glavno ali stransko dejavnost opravljajo pristaniško delo, to je vsakršno manipulacijo blaga, ki je pripeljano ali odpeljano po morju ali s plovili za celinsko plovbo, železniškimi vagoni ali cestnimi tovornimi vozili, in dopolnilne storitve v zvezi s tem blagom, ne glede na to, ali se te dejavnosti odvijajo v dokih, na plovnih poteh, na pomolih ali v institucijah, ki se ukvarjajo z uvozom, izvozom in prevozom dobrin, ter manipulacijo blaga, ki je pripeljano ali odpeljano po morju ali s plovili za celinsko plovbo na pomole ali s pomolov industrijskih institucij.

Opredelitev pojmov

1. manipulacija blaga:

(a) blago: vso blago, vključno s kontejnerji in prevoznimi sredstvi, z izjemo:

– prevoza nafte v razsutem stanju, naftnih derivatov (v tekočem stanju) in tekočih surovin za rafinerije, kemično industrijo ter dejavnosti skladiščenja in predelave v naftnih obratih;

– rib, ki jih pripeljejo ribiška plovila;

– tekočega plina pod tlakom in v razsutem stanju.

(b) manipulacija: natovarjanje, raztovarjanje, nakladanje, razkladanje, prerazporejanje, raztovor razsutega tovora, odpravljanje, razvrščanje, sortiranje, kalibriranje, zgrinjanje, razgrinjanje, pa tudi sestavljanje in razstavljanje posamičnega tovora.

2. Pomožne storitve, povezane s tem blagom: označevanje, tehtanje, merjenje, ugotavljanje prostornine, preverjanje, prejemanje, varovanje (razen storitev varovanja, ki jih opravljajo družbe, za katere je pristojna Skupna komisija za storitve varovanja, in/ali storitev nadzora, ki se izvajajo v imenu družb, ki odgovarjajo paritetni komisiji pristanišč), izročanje, vzorčenje in žigosanje, privezovanje in odvezovanje.

[…]“

Kraljevi odlok iz leta 2004

9 Člen 2 koninklijk besluit betreffende de erkenning van havenarbeiders in de havengebieden die onder het toepassingsgebied vallen van de wet van 8 juni 1972 betreffende de havenarbeid (kraljevi odlok o priznavanju pristaniških delavcev na pristaniških območjih, ki spadajo na področje uporabe zakona z dne 8. junija 1972 o organizaciji pristaniškega dela) z dne 5. julija 2004 (*Belgisch Staatsblad*, 4. avgust 2004, str. 58908) je pred svojo spremembo s koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 5 juli 2004 betreffende de erkenning van havenarbeiders in de havengebieden die onder het toepassingsgebied vallen van de wet van 8 juni 1972 betreffende de havenarbeid (kraljevi odlok o spremembi kraljevega odloka z dne 5. julija 2004 o priznavanju pristaniških delavcev na pristaniških območjih, ki spadajo na področje uporabe zakona z dne 8. junija 1972 o organizaciji pristaniškega dela) z dne 10. julija 2016 (*Belgisch Staatsblad*, 13. julij 2016, str. 43879; v nadaljevanju: kraljevi odlok iz leta 2016), določal:

„Pristaniški delavci so po priznanju uvrščeni v ‚splošno kvoto‘ ali v ‚kvoto za logistiko‘.

Pristaniški delavci iz splošne kvote so priznani za opravljanje vseh pristaniških del v smislu člena 1 [kraljevega odloka iz leta 1973].

Pristaniški delavci iz kvote za logistiko so priznani za opravljanje pristaniškega dela iz člena 1 [kraljevega odloka iz leta 1973] na lokacijah, na katerih je blago zaradi priprave za nadaljnjo distribucijo ali odpošiljanje deležno transformacije, ki posredno pripelje do dokazljive dodane vrednosti.“

10 S kraljevim odlokom o priznavanju pristaniških delavcev v pristaniških območjih, ki spadajo na področje uporabe zakona z dne 8. junija 1972 o organizaciji pristaniškega dela, kakor je bil spremenjen s kraljevim odlokom iz leta 2016 (v nadaljevanju: kraljevi odlok iz leta 2004) je bil med drugim pojem „kvota“ nadomeščen s pojmom „pool“. Člen 1 kraljevega odloka iz leta 2004 določa:

„(1) Pristaniške delavce na vsakem pristaniškem območju priznava paritetno ustanovljena komisija (v nadaljevanju: upravna komisija), oblikovana v okviru paritetne podkomisije, pristojne za zadevno pristaniško območje.

To upravno komisijo sestavljajo:

1. predsednik in podpredsednik;

2. štirje polnopravni člani in štirje nadomestni člani, ki jih imenujejo organizacije delodajalcev, zastopane v paritetni podkomisiji;

3. štirje polnopravni člani in štirje nadomestni člani, ki jih imenujejo organizacije delavcev, ki so zastopane v paritetni podkomisiji;

4. eden ali več tajnikov.

Za delovanje upravne komisije se uporabljajo določbe kraljevega odloka z dne 6. novembra 1969 o določitvi splošnih pravil delovanja paritetnih komisij in podkomisij ter posebna pravila iz člena 10 tega odloka.

(2) Prošnja za priznanje se pri pristojni paritetni podkomisiji vloži pisno na obrazcu, ki je za to na voljo.

V prošnji se navede, ali se vlaga za zaposlitev v *poolu* ali zunaj *poola*.

(3) Za delavce, ki delo v smislu člena 1 [kraljevega odloka iz leta 1973] opravljajo tam, kjer v zvezi z blagom pri pripravi za njegovo distribucijo ali poznejše odpravljanje pride do spremembe, zaradi katere posredno nastane dokazljiva dodana vrednost, in ki imajo varnostno spričevalo, imenovano ‚delavci v logistiki‘, je to varnostno spričevalo ne glede na odstavek 1, prvi pododstavek, enakovredno priznanju v smislu [zakona o organizaciji pristaniškega dela].

Za varnostno spričevalo za izvajanje dejavnosti iz prejšnjega odstavka zaprosi delodajalec, ki je z delavcem sklenil pogodbo o zaposlitvi, izda pa se na podlagi predložitve osebne izkaznice in pogodbe o zaposlitvi. Pravila tega postopka se določijo s kolektivno pogodbo.“

11 Člen 2 tega kraljevega odloka določa:

„1. Pristaniški delavci iz člena 1(1), prvi pododstavek, se po priznanju bodisi vključijo v *pool* pristaniških delavcev bodisi ne.

Pri priznanju za vključitev v *pool* se upošteva potreba po delovni sili,

2. Pristaniški delavci, vključeni v *pool*, so priznani za določen ali nedoločen čas.

Pravila tega postopka se določijo s kolektivno pogodbo.

3. Pristaniški delavci, ki niso vključeni v *pool*, se zaposlijo na podlagi pogodbe o zaposlitvi v skladu z zakonom […] o pogodbah o zaposlitvi.

Trajanje priznanja je omejeno na trajanje te pogodbe o zaposlitvi.“

12 Člen 4 navedenega kraljevega odloka določa:

„(1) Delavec je priznan kot pristaniški delavec iz člena 1(1), prvi pododstavek, če:

[…]

2. ga je zunanja služba za preventivo in varstvo pri delu, v katero je vključena organizacija delodajalcev, ki je bila v skladu s členom 3a [zakona o organizaciji pristaniškega dela] določena kot pooblaščenec, razglasila za zdravstveno sposobnega za pristaniško delo;

3. je uspešno opravil psihotehnične teste, ki jih je izvedel organ, ki ga je za to določila organizacija delodajalcev, ki je bila v skladu s členom 3a [zakona o organizaciji pristaniškega dela] določena kot pooblaščenec; cilj teh testov je ugotovitev, ali ima kandidat za pristaniškega delavca zadostno inteligenco ter ustrezen značaj in motivacijo za to, da bi po usposabljanju lahko opravljal delo pristaniškega delavca;

[…]

6. je tri tedne obiskoval uvajalne tečaje za varno opravljanje dela in pridobitev poklicne usposobljenosti ter opravil zaključni test. Pristojni organ lahko določi kakovostne pogoje, ki jih mora izpolnjevati usposabljanje, ki se lahko prosto izvede;

7. mu v zadnjih petih letih ni bilo odvzeto priznanje pristaniškega delavca na podlagi člena 7, prvi odstavek, točki 1 ali 3, tega odloka;

8. ima, kadar gre za priznanje pristaniškega delavca iz člena 2(3), poleg tega pogodbo o zaposlitvi.

(2) Priznanje pristaniškega delavca velja na vsakem pristaniškem območju, kakor jih je določil kralj na podlagi členov 35 in 37 zakona z dne 5. decembra 1968 o kolektivnih pogodbah in paritetnih komisijah.

Pogoji in pravila, na podlagi katerih lahko pristaniški delavec dela na pristaniškem območju, ki ni to, na katerem je priznan, se določijo s kolektivno pogodbo.

Organizacija delodajalcev, ki je bila v skladu s členom 3a [zakona o organizaciji pristaniškega dela] določena kot pooblaščenec, ostane pooblaščenec tudi v primeru, če pristaniški delavec dela zunaj pristaniškega območja, na katerem je bil priznan.

(3) Za pristaniške delavce, ki lahko dokažejo, da v drugi državi članici Evropske unije izpolnjujejo enakovredne pogoje za opravljanje pristaniškega dela, zgoraj navedeni pogoji v delu, ki se nanaša na uporabo tega odloka, ne veljajo več.

(4) Prošnje za priznanje in podaljšanje se vložijo pri upravni komisiji in ta jih obravnava.“

13 Člen 13/1 istega kraljevega odloka določa:

„1. [Za obdobje pred 30. junijem 2017] mora biti pogodba o zaposlitvi iz člena 2(3), drugi pododstavek, sklenjena za nedoločen čas.

2. [Za obdobje od 1. julija 2017 do 30. junija 2018] mora biti pogodba o zaposlitvi iz člena 2(3), drugi pododstavek, sklenjena za obdobje najmanj dveh let.

3. [Za obdobje od 1. julija 2018 do 30. junija 2019] mora biti pogodba o zaposlitvi iz člena 2(3), drugi pododstavek, sklenjena za obdobje najmanj enega leta.

4. [Za obdobje od 1. julija 2019 do 30. junija 2020] mora biti pogodba o zaposlitvi iz člena 2(3), drugi pododstavek, sklenjena za obdobje najmanj šestih mesecev.“

14 Člen 15/1 kraljevega odloka iz leta 2004 določa:

„V smislu uporabe tega odloka:

1. so pristaniški delavci, priznani na podlagi prejšnjega člena 2, drugi odstavek, brez poseganja v uporabo členov od 5 do 9 tega odloka, po samem pravu priznani kot pristaniški delavci, vključeni v *pool* v skladu s členom 2(1);

2. so pristaniški delavci, priznani na podlagi prejšnjega člena 2, tretji odstavek, brez poseganja v uporabo členov od 5 do 9 tega odloka, po samem pravu izenačeni z delavci v logistiki iz člena 1(3).“

Spora o glavni stvari, vprašanja za predhodno odločanje in postopek pred Sodiščem

Zadeva C-407/19

15 Katoen Natie Bulk Terminals in General Services Antwerp sta družbi s sedežem v Belgiji, katerih dejavnost v Belgiji in v tujini zajema pristaniške dejavnosti.

16 Ti družbi sta 5. septembra 2016 pri predložitvenem sodišču v zadevi C-407/19, Raad van State (državni svet, Belgija), vložili tožbo za razglasitev ničnosti kraljevega odloka iz leta 2016.

17 Ta kraljevi odlok je bil sprejet po tem, ko je Evropska komisija 28. marca 2014 na Kraljevino Belgijo naslovila uradni opomin, v skladu s katerim je njena ureditev v zvezi s pristaniškim delom v nasprotju s členom 49 PDEU. Komisija je v bistvu navedla, da belgijska ureditev glede zaposlovanja pristaniških delavcev tuja podjetja odvrača od ustanavljanja poslovnih enot v Belgiji, ker ta nimajo proste izbire članov svojega osebja, ampak morajo najeti priznane pristaniške delavce, tudi za logistične naloge, ki jih je poleg tega mogoče opravljati le na geografsko omejenem območju. Po sprejetju kraljevega odloka iz leta 2016 se je Komisija 17. maja 2017 odločila, da bo končala postopek za ugotavljanje kršitve.

18 Raad van State (državni svet) najprej pojasni, da se kraljevi odlok iz leta 2016, ki je materialnopravni zakon, katerega razglasitev ničnosti *erga omnes* se zahteva v okviru upravnega spora, ki poteka pred njim, uporablja brez razlikovanja za podjetja, delodajalce in delavce, ki ne glede na svoje državljanstvo opravljajo ali so opravljali pristaniško delo na belgijskih pristaniških območjih ali ki so imeli sedež na pristaniških območjih ali so ga tam želeli imeti.

19 To sodišče opozarja tudi na dejstvo, da kraljevi odlok iz leta 2004 ureja pristaniško delo na pristaniških (morskih) območjih v Belgiji, med drugim v pristaniščih v Antwerpnu (Belgija) in Zeebruggeju (Belgija), ki so pomorska pristanišča, kjer se izvaja mednarodni promet, in zato gre za zelo konkurenčno okolje. Očiten čezmejni interes morskih pristaniških območij se torej ne bi smel spregledati, ob upoštevanju zlasti dejavnosti uvoza in izvoza, ki se izvajajo na njih, številnih mednarodnih gospodarskih subjektov, ki prihajajo predvsem iz drugih držav članic in ki so dejavni na njih, trgovinskih dejavnosti, ki se opravljajo na njih v sektorju mednarodne trgovine, in privlačnosti kraja izvajanja na območju, ki bi bilo lahko zanimivo za tuje gospodarske subjekte in za tuje delavce, glede na okoliščine primera iz

bližnjih držav članic, ki bi jih želeli najeti ti gospodarski subjekti za opravljanje njihovih poslovnih dejavnosti. Glede na te elemente navedeno sodišče meni, da se spor, ki mu je predložen, ne nanaša na povsem notranji položaj v smislu sodne prakse Sodišča.

20 Glede prostega gibanja delavcev, zagotovljenega s členom 45 PDEU, Raad van State (državni svet) opozarja, da sta Katoen Natie Bulk Terminals in General Services Antwerp belgijski logistični družbi, ki svoje dejavnosti opravljata na belgijskih pristaniških območjih in ki želita imeti možnost, da za izpolnitev svojega poslovnega cilja, poleg priznanih pristaniških delavcev, zaposlita tudi druge pristaniške delavce, ne glede na njihovo državljanstvo. Kot delodajalki, ki želita v državi članici, kjer imata sedež, zaposliti delavce, ki so državljani druge države članice, bi se lahko ti družbi tako sklicevali na prosto gibanje delavcev iz člena 45 PDEU. Ker se zdi, da bi pogoji iz kraljevega odloka iz leta 2004 za državljane drugih držav članic zapletli izvajanje pristaniškega dela na belgijskem ozemlju in ovirali prosto gibanje delavcev, bi morali imeti tudi delodajalci, kakršni sta navedeni družbi, možnost nasprotovati taki ureditvi. To naj bi kazalo tudi na to, da spor pred tem sodiščem ne more biti omejen na povsem notranji položaj.

21 Raad van State (državni svet) glede vsebine spora pojasnjuje, da družbi Katoen Natie Bulk Terminals in General Services Antwerp v bistvu izpodbijata sedem ukrepov iz kraljevega odloka iz leta 2004, ki so bili uvedeni ali spremenjeni s kraljevim odlokom iz leta 2016.

22 To sodišče izhaja iz domneve, da so vsi ti ukrepi ovira temeljnim svoboščinam, zagotovljenim s Pogodbo DEU, ker lahko delavcem, tudi tistim iz druge države članice, zapletejo opravljanje pristaniškega dela na belgijskem pristaniškem območju, ter delodajalcem zaposlovanje takih delavcev, ali pa zmanjšajo privlačnost njegovega opravljanja oziroma zaposlovanja.

23 V zvezi z morebitnim upravičenjem teh ovir glede na nujne razloge v splošnem interesu navedeno sodišče opozarja, da družbi Katoen Natie Bulk Terminals in General Services Antwerp prerekata, da so navedeni ukrepi na splošno „primerni“ za uresničitev zastavljenega cilja, ki je v zagotavljanju varnosti na pristaniških območjih ter zato varnosti in delovnopravne zaščite pristaniških delavcev. Prerekata tudi, da so ti ukrepi sorazmerni in da ne presegajo tistega, kar je nujno za uresničitev tega cilja, pri čemer pa naj ne bi bili diskriminatorni.

24 Raad van State (državni svet) v zvezi z dejstvom, da mora upravna komisija iz člena 1(1) kraljevega odloka iz leta 2004, ki je sestavljena iz organizacij delodajalcev in organizacij delavcev (v nadaljevanju: upravna komisija), obvezno priznati vse pristaniške delavce, ki ne delajo v logistiki, v zvezi z neobstojem zadostnih postopkovnih jamstev glede tega ter v zvezi z nujnostjo upoštevanja potreb po delovni sili zaradi sprejema v *pool*, na prvem mestu ugotavlja, da je po belgijskem pravu pozitivno ali negativno odločbo upravne komisije o tem, da je oseba priznana kot pristaniški delavec, mogoče neposredno sodno izpodbijati.

25 Na drugem mestu se Raad van State (državni svet) glede preveritve pogojev priznavanja v zvezi z zdravstveno sposobnostjo in uspešno opravljenimi psihotehničnimi testi zlasti sprašuje, ali je dodatni pogoj iz člena 4(1), točka 8°, kraljevega odloka iz leta 2004, s katerim se zahteva, da ima delavec med drugim pogodbo o zaposlitvi, ustrezen za uresničitev zastavljenega cilja, ki je v zagotavljanju varnosti na pristaniških območjih.

26 V zvezi s trajanjem priznanja delavcev, ki niso vključeni v *pool*, in prehodno ureditvijo, vzpostavljeno s kraljevim odlokom iz leta 2004, Raad van State (državni svet) na tretjem mestu opozarja, da mora delavec vsakokrat, ko prejme pogodbo o zaposlitvi, opraviti postopek priznanja ne glede na razlog, iz katerega je prenehala njegova prejšnja pogodba o zaposlitvi.

27 Raad van State (državni svet) na četrtem mestu opozarja, da je morala biti pogodba o zaposlitvi, sklenjena pred 30. junijem 2017, zaradi prehodne ureditve, določene s kraljevim odlokom iz leta 2004, sklenjena za nedoločen čas. Nato je morala biti pogodba, sklenjena od 1. julija 2017, sklenjena za

obdobje najmanj dveh let, pogodba, sklenjena od 1. julija 2018, za obdobje najmanj enega leta in pogodba, sklenjena od 1. julija 2019, za obdobje najmanj šestih mesecev. Šele od 1. julija 2020 naj bi bilo mogoče poljubno določati trajanje pogodbe o zaposlitvi. Zato naj bi bil status pristaniškega delavca, za katerega v skladu s členom 2(3) kraljevega odloka iz leta 2004 velja splošna ureditev iz zakona o pogodbah o zaposlitvi, veliko manj privlačen od statusa pristaniškega delavca, vključenega v *pool*, kar bi lahko pomenilo neupravičeno omejitev prostega gibanja.

28 Raad van State (državni svet) na petem mestu v zvezi s priznanjem vseh pristaniških delavcev, ki delajo kot pristaniški delavci, „vključeni v pool“, po samem pravu, opozarja, da ta ukrep po mnenju družb Katoen Natie Bulk Terminals in General Services Antwerp delodajalcem preprečuje, da dobre delavce vežejo nase s tem, da s pristaniškimi delavci neposredno sklenejo pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas in jim po pravilih splošnega delovnega prava ponudijo varnost zaposlitve, ker naj bi ti delavci „po samem pravu“ ostali vključeni v *pool*. Zastavlja se vprašanje, ali je treba tak ukrep šteti za ustrezen in sorazmeren glede na zastavljeni cilj in tako v skladu s svobodo ustanavljanja ter prostim gibanjem delavcev.

29 Na šestem mestu se Raad van State (državni svet) glede obveznosti določitve pogojev in pravil zaposlitve delavcev s kolektivno pogodbo (v nadaljevanju: KP) zaradi opravljanja dela na drugem pristaniškem območju, kot je to, na katerem so pridobili priznanje, sprašuje, ali je tak ukrep razumen in sorazmeren oziroma, ali ne bi bilo, kot trdita družbi Katoen Natie Bulk Terminals in General Services Antwerp, razumno trditi, da bi morala biti mobilnost delavcev med različnimi pristaniškimi območji zaradi varnosti na njih omejena ali bi morali zanjo veljati dodatni pogoji.

30 Nazadnje Raad van State (državni svet), na sedmem mestu, v zvezi z obveznostjo, da morajo imeti delavci, ki opravljajo delo na področju logistike, kakršno je opredeljeno v členu 1(3) kraljevega odloka iz leta 2004 (v nadaljevanju: delavci v logistiki), „varnostno spričevalo“, meni, da je namen takega ukrepa zagotoviti splošno varnost in tako tudi varnost zadevnih delavcev. Vendar se postavlja vprašanje, ali ne bi tak ukrep, če se razlaga tako, da je treba za navedeno varnostno spričevalo zaprositi vsakič, ko se sklene nova pogodba o zaposlitvi, pomenil veliko in nesorazmerno upravno breme z vidika svobode ustanavljanja in prostega gibanja delavcev.

31 V teh okoliščinah je Raad van State (državni svet) prekinil odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložil ta vprašanja:

„1. Ali je treba člene 49, 56, 45, 34, 35, 101 ali 102 PDEU, po potrebi v povezavi s členom 106(1) PDEU, razlagati tako, da nasprotujejo ureditvi iz člena 1 [kraljevega odloka iz leta 2004] v povezavi s členom 2 [tega kraljevega odloka], to je ureditvi, v skladu s katero se pristaniški delavci v smislu člena 1(1), prvi pododstavek, navedenega [kraljevega odloka] na podlagi odločitve o priznanju, ki jo sprejme upravna komisija – ki je paritetno sestavljena po eni strani iz članov, ki jih imenujejo organizacije delodajalcev, zastopanih v zadevni paritetni podkomisiji, in po drugi strani iz članov, ki jih imenujejo organizacije delavcev, zastopanih v paritetni podkomisiji – sprejmejo ali ne sprejmejo v *pool* pristaniških delavcev, pri čemer se pri priznanju zaradi sprejema v *pool* upoštevajo potrebe po delovni sili, če se hkrati upošteva tudi, da za to upravno komisijo ni določen rok za sprejetje odločitve in je zoper njene odločbe o potrditvi možno vložiti pravno sredstvo samo v sodnem postopku?

2. Ali je treba člene 49, 56, 45, 34, 35, 101 ali 102 PDEU, po potrebi v povezavi s členom 106(1) PDEU, razlagati tako, da nasprotujejo ureditvi, uvedeni s členom 4(1), točke 2, 3, 6 in 8, [kraljevega odloka iz leta 2004], to je ureditvi, s katero se kot pogoj za to, da je oseba priznana kot pristaniški delavec, zahteva, [(a)] da zdravstveno sposobnost delavca za delo ugotovi zunanja služba za preventivo in varstvo pri delu, s katero je povezana organizacija delodajalcev, ki je bila določena kot pooblaščenec v skladu s členom 3a zakona [o organizaciji pristaniškega dela], [(b)] da je delavec uspešno prestal psihotehnične teste, ki jih je opravil organ, ki ga je za to imenovala priznana organizacija delodajalcev, določena kot pooblaščenec v skladu z istim členom 3a zakona

[o organizaciji pristaniškega dela], [(c)] da je delavec tri tedne obiskoval uvajalne tečaje s področja varstva pri delu in za pridobitev strokovnih spretnosti ter je opravil končni izpit in [(d)] da že ima pogodbo o zaposlitvi, če gre za pristaniškega delavca, ki ni sprejet v *pool*, pri čemer morajo biti tuji pristaniški delavci v povezavi s členom 4(3) [kraljevega odloka iz leta 2004] sposobni dokazati, da v drugi državi članici izpolnjujejo podobne zahteve, da se za njih ne bi več uporabljale te zahteve v smislu uporabe izpodbijane ureditve?

3. Ali je treba člene 49, 56, 45, 34, 35, 101 ali 102 PDEU, po potrebi v povezavi s členom 106(1) PDEU, razlagati tako, da nasprotujejo ureditvi, uvedeni s členom 2(3) [kraljevega odloka iz leta 2004], v skladu s katero je trajanje priznanja pristaniških delavcev, ki niso sprejeti v *pool* in ki jih zato zaposli neposredno delodajalec na podlagi pogodbe o zaposlitvi v skladu z zakonom […] o pogodbah o zaposlitvi, omejeno na trajanje te pogodbe o zaposlitvi, tako da morajo vsakič znova opraviti nov postopek priznanja?

4. Ali je treba člene 49, 56, 45, 34, 35, 101 ali 102 PDEU, po potrebi v povezavi s členom 106(1) PDEU, razlagati tako, da nasprotujejo ureditvi, uvedeni s členom 13/1 [kraljevega odloka iz leta 2004], to je prehodnemu ukrepu, v skladu s katerim je treba pogodbo o zaposlitvi iz tretjega vprašanja za predhodno odločanje, prvič, skleniti za nedoločen čas, [drugič] od 1. julija 2017 vsaj za dve leti, [tretjič] od 1. julija 2018 vsaj za eno leto, [četrtič] od 1. julija 2019 vsaj za šest mesecev, [in nazadnje, petič] od 1. julija 2020 pa za poljubno dolg čas?

5. Ali je treba člene 49, 56, 45, 34, 35, 101 ali 102 PDEU, po potrebi v povezavi s členom 106(1) PDEU, razlagati tako, da nasprotujejo ureditvi, uvedeni s členom 15/1 [kraljevega odloka iz leta 2004], to je (prehodnemu) ukrepu, v skladu s katerim se pristaniški delavci, priznani na podlagi stare ureditve, avtomatično priznajo kot pristaniški delavci *poola*, s čimer se omeji možnost, da delodajalec neposredno (s pogodbo za nedoločen čas) zaposli te pristaniške delavce, in je delodajalcem preprečeno, da dobre delavce vežejo nase s tem, da z njimi neposredno sklenejo pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas in jim po pravilih splošnega delovnega prava ponudijo varnost zaposlitve?

6. Ali je treba člene 49, 56, 45, 34, 35, 101 ali 102 PDEU, po potrebi v povezavi s členom 106(1) PDEU, razlagati tako, da nasprotujejo ureditvi, uvedeni s členom 4(2) [kraljevega odloka iz leta 2004], v skladu s katero se s [KP] določijo pogoji in podrobna pravila, pod katerimi je mogoče pristaniškega delavca zaposliti v drugem pristanišču kot tistem, v katerem je priznan, s čimer se omejuje mobilnost delavcev med pristanišči, ne da bi zakonodajalec jasno opredelil, kateri pogoji ali podrobna pravila so to lahko?

7. Ali je treba člene 49, 56, 45, 34, 35, 101 ali 102 PDEU, po potrebi v povezavi s členom 106(1) PDEU, razlagati tako, da nasprotujejo ureditvi, uvedeni s členom 1(3) [kraljevega odloka iz leta 2004], v skladu s katero morajo delavci (v logistiki), ki v smislu člena 1 [kraljevega odloka iz leta 1973] opravljajo delo na lokacijah, na katerih je blago zaradi priprave za nadaljnjo distribucijo ali odpošiljanje deležno transformacije, ki posredno pripelje do dokazljive dodane vrednosti, imeti varnostno spričevalo, pri čemer to varnostno spričevalo velja kot priznanje v smislu [zakona o organizaciji pristaniškega dela], ob upoštevanju dejstva, da to spričevalo zahteva delodajalec, ki je z delavcem podpisal pogodbo o zaposlitvi o opravljanju takih dejavnosti, do izdaje spričevala pa pride ob predložitvi pogodbe o zaposlitvi in osebne izkaznice, pri čemer se podrobna pravila postopka, ki ga je treba uporabiti, določijo v [KP], ne da bi [kralj] jasno določil te zadeve?“

Zadeva C-471/19

32 Družba Middlegate Europe je prevozna družba s sedežem v mestu Zeebrugge (Belgija), ki deluje po vsej Evropi. V okviru mednarodnega cestnega prevoza njeni delavci na pomolu pristanišča Zeebrugge s „tugmaster“ (vlačilec) pripravljajo med drugim natovarjanje priklopnikov za njihov prevoz v Združeno kraljestvo in na Irsko.

33 Delavec, ki je v okviru mednarodnega cestnega prevoza iz Virtona (Belgija) v Bury (Združeno kraljestvo) pripravljal tako natovarjanje, je bil 12. januarja 2011 podvržen policijski kontroli. Na podlagi te kontrole je policija sestavila zapisnik zoper družbo Middlegate Europe zaradi kršitve člena 1 zakona o organizaciji pristaniškega dela, in sicer zato, ker je delo opravljal nepriznan pristaniški delavec.

34 S sklepom z dne 17. januarja 2013 je bila družbi Middlegate Europe naložena globa v višini 100 EUR. Ta družba je zoper ta sklep vložila tožbo pri arbeidsrechtbank Gent, afdeling Brugge (delovno sodišče v Gentu, oddelek Brugge, Belgija). To sodišče je s sodbo z dne 17. decembra 2014 tožbo zavrnilo kot neutemeljeno. Arbeidshof te Gent (višje delovno sodišče v Gentu, Belgija) je s sodbo z dne 3. novembra 2016 pritožbo zoper odločbo, izdano na prvi stopnji, zavrnilo kot neutemeljeno.

35 Družba Middlegate Europe je zoper navedeno sodbo vložila pritožbo pri Hof van Cassatie (kasacijsko sodišče, Belgija). V okviru tega postopka je navajala, da sta člena 1 in 2 zakona o organizaciji pristaniškega dela v nasprotju s členi 10, 11 in 23 belgijske ustave, ker kršita svobodo trgovine in industrije. Na predlog družbe Middlegate Europe je Hof van Cassatie (kasacijsko sodišče) predložitvenemu sodišču v zadevi C-471/19, Grondwettelijk Hof (ustavno sodišče, Belgija), predložilo dve vprašanji za predhodno odločanje.

36 To sodišče navaja, da je svoboda trgovine in industrije, kakor je določena v belgijski ustavi, tesno povezana s svobodo izbire poklica, pravico do dela in svobodo gospodarske pobude, ki so zagotovljene v členih 15 in 16 Listine in v več temeljnih svoboščinah, ki jih zagotavlja Pogodba DEU, kot sta svoboda opravljanja storitev (člen 56 PDEU) in svoboda ustanavljanja (člen 49 PDEU).

37 Na prvem mestu ustavno sodišče meni, da se zdi, da obveznost, ki je v skladu z zakonom o organizaciji pristaniškega dela naložena podjetjem, ki želijo na pristaniškem območju opravljati pristaniško delo, vključno z dejavnostmi, ki niso natovarjanje in raztovarjanje ladij, da najemajo le priznane pristaniške delavce in da se za to obvezno včlanijo v reprezentativno organizacijo, ki zastopa delodajalce, tem podjetjem omejuje svobodno izbiro osebja in svobodo pogajanja o pogojih dela.

38 Zato to sodišče meni, da člena 1 in 2 zakona o organizaciji pristaniškega dela pomenita omejitev svobode ustanavljanja v smislu člena 49 PDEU. Glede na sodno prakso Sodišča, zlasti sodbo z dne 11. decembra 2014, Komisija/Španija (C-576/13, neobjavljena, EU:C:2014:2430), se sprašuje, ali je ta omejitev ob upoštevanju posebnih značilnosti in okoliščin nacionalne ureditve na področju pristaniškega dela upravičena ali ne.

39 V zvezi s tem opozarja, da je bil cilj belgijskega zakonodajalca ob sprejemanju zakona o organizaciji pristaniškega dela varstvo poklica pristaniškega delavca tako, da je bilo nepriznanim delavcem prepovedano opravljati pristaniško delo. Ta zakonodajalec naj bi namreč z uzakonitvijo statusa „priznanega pristaniškega delavca“ – ki naj bi bil tesno povezan s posebno, težko in nevarno naravo pristaniškega dela – želel dejavnosti manipulacije blaga v pristaniščih, katerih tehničnost se hitro razvija, pridržati izključno delavcem, ki so opravili dobro poklicno usposabljanje, ki je namenjeno oceni tako njihovih poklicnih kot tudi njihovih fizičnih in umskih sposobnosti. Navedeni zakonodajalec naj bi z uvedbo tega statusa in monopola dela, ki se navezuje nanj, prav tako želel odgovoriti na skrb glede zagotavljanja varnosti na pristaniških območjih in preprečevanja nesreč pri delu, na eni strani, in na potrebo po tem, da je vsak dan na razpolago specializirana delovna sila, za katero je hkrati značilna produktivnost, strokovnost in konkurenčnost, na drugi. Belgijski

zakonodajalec naj bi z določitvijo obvezne vključitve delodajalca v eno samo organizacijo delodajalcev, odobreno za pristaniško območje, ki deluje kot sekretariat za upravljanje socialnih pravic, poleg tega želel zagotoviti enako obravnavanje na področju socialnih pravic med vsemi pristaniškimi delavci glede vseh socialnopravnih obveznosti, ki izhajajo iz statusa priznanega pristaniškega delavca.

40 Na drugem mestu, Grondwettelijk Hof (ustavno sodišče) opozarja na dejstvo, da bi bila lahko posledica zgolj ugotovitve neustavnosti členov 1 in 2 zakona o organizaciji pristaniškega dela do posredovanja belgijskega zakonodajalca to, da bi se na tisoče pristaniških delavcev v določenem časovnem obdobju nepričakovano znašlo v položaju velike negotovosti glede svojega pravnega statusa na trgu delovne sile, kar bi lahko imelo velike socialne in finančne posledice za pristaniške delavce. Tudi javni organi bi bili lahko v istih okoliščinah soočeni s težkimi posledicami.

41 Grondwettelijk Hof (ustavno sodišče) trdi, da bi bilo za preprečevanje – glede na okoliščine primera – pravne negotovosti in socialnih nemirov in da bi se belgijskemu zakonodajalcu omogočilo, da organizacijo pristaniškega dela v pristaniških območjih uskladi z obveznostmi, ki izhajajo iz belgijske ustave v povezavi s svobodno trgovino in industrijo, zagotovljenimi v členih 15 in 16 Listine, in s členom 49 PDEU, v skladu z belgijskim pravom mogoče začasno zadržati učinke členov 1 in 2 zakona o organizaciji pristaniškega dela.

42 V teh okoliščinah je Grondwettelijk Hof (ustavno sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali je treba člen 49 [PDEU], in odvisno od primera, v povezavi s členom 56 PDEU, s členoma 15 in 16 [Listine] in z načelom enakosti, razlagati tako, da nasprotuje nacionalni ureditvi, ki osebe ali podjetja, ki želijo v belgijskem pristanišču opravljati dejavnosti dela v pristaniščih v smislu [zakona o organizaciji pristaniškega dela] – vključno z dejavnostmi, ki niso povezane z natovarjanjem in raztovarjanjem ladij v strogem smislu – obvezuje, da morajo uporabiti samo priznane pristaniške delavce?

2. Ali sme Grondwettelijk Hof [(ustavno sodišče)], če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen, učinke spornih členov 1 in 2 [zakona o organizaciji pristaniškega dela] začasno ohraniti zaradi preprečevanja pravne negotovosti in socialnih nemirov in da zakonodajalcu omogoči, da jih uskladi z obveznostmi, ki izhajajo iz prava Evropske unije?“

43 S sklepom predsednika Sodišča z dne 19. julija 2020 sta bili zadevi C-407/19 in C-471/19 združeni za pisni in ustni postopek ter izdajo sodbe.

Predlog za ponovno odprtje ustnega postopka

44 Družbe Katoen Natie Bulk Terminals, General Services Antwerp in Middlegate Europe so z vlogo, ki je bila v sodnem tajništvu Sodišča vložena 27. oktobra 2020, Sodišču predlagale, naj na podlagi člena 83 Poslovnika Sodišča odredi ponovno odprtje ustnega dela postopka.

45 V utemeljitev predloga v bistvu trdijo, da je na eni strani iz nekaterih dokumentov, ki so postali dostopni po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca, razvidno, da so se belgijska vlada in organizacije delodajalcev in delavcev pristaniškega sektorja združili in odločili, da se bodo držali ureditve iz postopkov v glavni stvari, tudi če bi Sodišče sledilo predlogom generalnega pravobranilca. Na drugi strani bi želele Sodišče opozoriti na nedavne odločbe s področja pristaniškega dela, ki so jih izdala sodišča držav članic.

46 Sodišče lahko na podlagi člena 83 svojega poslovnika po opredelitvi generalnega pravobranilca kadar koli odredi ponovno odprtje ustnega dela postopka, zlasti če meni, da zadeva ni dovolj razjasnjena, če stranka po koncu ustnega dela postopka navede novo dejstvo, ki je odločilno za odločitev Sodišča, ali če je treba v zadevi odločiti na podlagi trditve, o kateri stranke ali zainteresirani subjekti iz člena 23 Statuta Sodišča Evropske unije niso razpravljali.

47 V obravnavani zadevi pa ne gre za tak primer. Stališče, ki so ga nameravali sprejeti belgijska vlada in organizacije delodajalcev in delavcev v pristaniškem sektorju, če bi Sodišče sledilo predlogom generalnega pravobranilca v njegovih sklepnih predlogih, za odgovor na vprašanja predložitvenih sodišč v obravnavanih zadevah ni upoštevno. Poleg tega nedavne sodne odločbe, na katere se družbe Katoen Natie Bulk Terminals, General Services Antwerp in Middlegate Europe sklicujejo v predlogu za ponovno odprtje ustnega postopka, prav tako niso upoštevne. Na eni strani gre za odločbo španskega organa za konkurenco, izdano po izreku sodbe z dne 11. decembra 2014, Komisija/Španija (C-576/13, neobjavljena, EU:C:2014:2430), na drugi pa za sodbo nizozemskega sodišča, ki ni povezana z ureditvijo iz postopka v glavni stvari.

48 Poleg tega, ker družbe Katoen Natie Bulk Terminals, General Services Antwerp in Middlegate Europe v predlogu za ponovno odprtje ustnega postopka izražajo svoje nestrinjanje z nekaterimi presojami iz sklepnih predlogov generalnega pravobranilca, je treba opozoriti, prvič, da Statut Sodišča Evropske unije in Poslovnik tega sodišča zadevnim strankam ne dajeta možnosti, da predložijo stališča v odgovor na sklepne predloge generalnega pravobranilca (sodba z dne 4. septembra 2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, točka 30 in navedena sodna praksa).

49 Drugič, na podlagi člena 252, drugi odstavek, PDEU je dolžnost generalnega pravobranilca, da popolnoma nepristransko in neodvisno javno predstavi obrazložene sklepne predloge o zadevah, pri katerih se v skladu s Statutom Sodišča Evropske unije zahteva njegovo sodelovanje. V zvezi s tem Sodišče ni vezano niti na sklepne predloge generalnega pravobranilca niti na obrazložitev, na podlagi katere je ta prišel do njih. Zato nestrinjanje zadevne stranke s sklepnimi predlogi generalnega pravobranilca, ne glede na vprašanja, ki jih preizkusi v njih, samo po sebi ne more biti razlog, ki bi upravičeval ponovno odprtje ustnega postopka (sodba z dne 4. septembra 2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, točka 31 in navedena sodna praksa).

50 Glede na vse zgoraj navedeno Sodišče meni, da ponovnega odprtja ustnega dela postopka ni treba odrediti.

Vprašanja za predhodno odločanje

Pristojnost Sodišča

51 Ugotoviti je treba, da so tako v zadevi C-407/19 kot v zadevi C-471/19 elementi spora omejeni na eno samo državo članico.

52 V zvezi s tem mora na eni strani predložitveno sodišče Sodišču prikazati, zakaj kljub povsem notranji naravi spora, ki poteka pred njim, med tem sporom in določbami prava Unije v zvezi s temeljnimi svoboščinami obstaja povezava, zaradi katere je razlaga, ki se zaproša v okviru predhodnega odločanja, potrebna za rešitev spora o glavni stvari (sodba z dne 15. novembra 2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, točka 55). Vendar je Raad van State (državni svet) v zadevi C-407/19, kot je razvidno iz točk od 18 do 20 te sodbe, pojasnil, zakaj mednarodna usmerjenost pristaniških območij v Belgiji dopušča prepričanje, da so položaji, na katere se nanaša nacionalna ureditev, ki se uporablja, tako povezani s pravom Unije. Zdi se, da je te preudarke mogoče v celoti prenesti na spor, ki ga obravnava Grondwettelijk Hof (ustavno sodišče) v zadevi C-471/19.

53 Na drugi strani, kadar se predložitveno sodišče obrne na Sodišče v okviru postopka za razglasitev ničnosti določb, ki se uporabljajo tako za državljane zadevne države članice kot za državljane drugih držav članic, bo imela odločitev, ki jo bo to sodišče sprejelo na podlagi sodbe, izdane v postopku predhodnega odločanja, učinke tudi za zadnjenavedene državljane, zaradi česar je upravičeno, da Sodišče poda odgovore na vprašanja, ki so mu bila predložena v zvezi z določbami Pogodbe o temeljnih svoboščinah, čeprav so vsi elementi spora o glavni stvari omejeni na samo eno državo članico (sodba z dne 15. novembra 2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, točka 51 in navedena sodna praksa). Ta ugotovitev velja tudi, če bi Sodišče odločalo v okviru postopka, ki se nanaša na skladnost takih nacionalnih določb s pravom Unije. Nacionalne določbe iz postopkov v glavni stvari pa se brez razlikovanja uporabljajo tako za belgijske državljane kot tudi za državljane drugih držav članic.

54 Iz tega sledi, da je Sodišče pristojno za odločanje o vseh vprašanjih za predhodno odločanje.

Vprašanji za predhodno odločanje v zadevi C-471/19

Prvo vprašanje

55 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v zadevi C-471/19 v bistvu sprašuje, ali je treba člena 49 in 56 PDEU, člena 15 in 16 Listine ter načelo enakega obravnavanja razlagati tako, da nasprotujejo nacionalni ureditvi, ki od oseb ali podjetij, ki želijo opravljati pristaniške dejavnosti na pristaniškem območju, vključno z dejavnostmi, ki niso natovarjanje in raztovarjanje ladij v ozkem smislu, zahteva, da najamejo le pristaniške delavce, ki so kot taki priznani v skladu s pogoji in pravili, določenimi na podlagi te ureditve.

56 Najprej je treba navesti, da glede skladnosti nacionalne ureditve, v skladu s katero morajo podjetja, ki želijo opravljati pristaniške storitve, obvezno najeti priznane pristaniške delavce, s členoma 15 in 16 Listine, preučitev omejitve, ki izvira iz nacionalne ureditve, na podlagi členov 49 in 56 PDEU zajema tudi morebitne omejitve pri uresničevanju pravic in svoboščin, določenih v členih 15, 16 in 17 Listine, tako da ločena obravnava morebitne neskladnosti s svobodo gospodarske pobude ni potrebna (glej v tem smislu sodbo z dne 20. decembra 2017, Global Starnet, C-322/16, EU:C:2017:985, točka 50 in navedena sodna praksa).

57 Ker se je predložitveno sodišče v zadevi C-471/19 v prvem vprašanju sklicevalo na načelo enakega obravnavanja, je treba navesti, da se nacionalna ureditev, kakršna je ta iz tega vprašanja, na enak način uporablja za gospodarske subjekte, rezidente ali nerezidente, ki so zato obravnavani enako.

58 Vendar pa iz ustaljene sodne prakse Sodišča izhaja, da člena 49 in 56 PDEU nasprotujeta vsakemu nacionalnemu ukrepu, ki bi lahko – tudi če se uporabi brez razlikovanja glede na državljanstvo – za državljane Evropske unije predstavljal oviro ali zmanjšal privlačnost izvrševanja svobode ustanavljanja in svobode opravljanja storitev, ki sta zagotovljeni z navedenimi določbami Pogodbe (sodba z dne 10. julija 2014, Consorzio Stabile Libor Lavori Pubblici, C-358/12, EU:C:2014:2063, točka 28 in navedena sodna praksa).

59 Vendar je treba ugotoviti, kot sta navedla predložitveno sodišče v zadevi C-471/19 in generalni pravobranilec v točkah 52 in 53 sklepnih predlogov, da ureditev države članice, ki podjetja iz drugih držav članic, ki želijo imeti sedež v tej državi članici, da bi v njej opravljala pristaniške dejavnosti, ali ki želijo v njej ponujati pristaniške storitve, ne da bi imela sedež v njej, zavezuje, da najemajo le pristaniške delavce, ki so kot taki priznani v skladu s to ureditvijo, takemu podjetju preprečuje, da bi uporabilo svoje osebje ali da bi zaposlilo druge nepriznane delavce, in zato lahko preprečuje ali zmanjšuje privlačnost ustanavljanja tega podjetja v zadevni državi članici ali njegovo ponujanje storitev v navedeni državi članici.

60 Ta ureditev torej omejuje svoboščine, zagotovljene s členoma 49 in 56 PDEU (glej po analogiji sodbo z dne 11. decembra 2014, Komisija/Španija, C-576/13, neobjavljena, EU:C:2014:2430, točki 37 in 38).

61 Take omejitve so lahko upravičene z nujnimi razlogi v splošnem interesu, če zagotavljajo uresničitev zastavljenega cilja in ne presegajo tega, kar je nujno za dosego tega cilja, in sicer, če ne obstajajo manj omejevalni ukrepi, ki bi enako učinkovito omogočali dosego tega cilja (glej v tem smislu sodbe z dne 11. decembra 2007, International Transport Workers' Federation in Finnish Seamen's Union, C-438/05, EU:C:2007:772, točka 75; z dne 10. julija 2014, Consorzio Stabile Libor Lavori Pubblici, C-358/12, EU:C:2014:2063, točka 31, in z dne 11. decembra 2014, Komisija/Španija, C-576/13, neobjavljena, EU:C:2014:2430, točki 47 in 53).

62 Iz navedb predložitvenega sodišča v zadevi C-471/19, ki so povzete v točki 39 te sodbe in ki se prekrivajo s pojasnili, ki jih je belgijska vlada podala v pisnem stališču, je razvidno, da je namen določb zakona o organizaciji pristaniškega dela iz postopkov v glavni stvari v bistvu zagotavljanje varnosti na pristaniških območjih in preprečevanje nesreč pri delu, zagotavljanje razpoložljivosti specializirane delovne sile glede na nihanje povpraševanja po delu na teh območjih ter zagotavljanje enakega obravnavanja na področju socialnih pravic med vsemi pristaniškimi delavci.

63 Prvič, glede cilja, ki se nanaša na zagotavljanje enakega obravnavanja na področju socialnih pravic med vsemi pristaniškimi delavci, je treba opozoriti, da varstvo delavcev pomeni nujni razlog v splošnem interesu, na podlagi katerega je mogoče upravičiti omejitev prostega gibanja (glej zlasti sodbi z dne 11. decembra 2007, International Transport Workers' Federation in Finnish Seamen's Union, C-438/05, EU:C:2007:772, točka 77, in z dne 11. decembra 2014, Komisija/Španija, C-576/13, neobjavljena, EU:C:2014:2430, točka 50).

64 Vendar takega cilja ni mogoče doseči z nacionalno ureditvijo, ki od oseb ali podjetij, ki želijo opravljati pristaniške dejavnosti na pristaniškem območju, zahteva, naj najemajo le priznane pristaniške delavce, ker zgolj dejstvo, da je pristaniški delavec priznan kot tak, ne pomeni nujno, da bo imel enake socialne pravice kot vsi drugi priznani pristaniški delavci. Iz predloga za sprejetje predhodne odločbe je namreč razvidno, da bi bilo ta cilj mogoče doseči z obveznostjo, da se delodajalci pristaniških delavcev včlanijo v eno samo organizacijo. Taka obveznost pa je lahko naložena na podlagi člena 3a zakona o organizaciji pristaniškega dela, na katerega se to vprašanje ne nanaša.

65 Drugič, glede cilja, ki se nanaša na zagotavljanje razpoložljivosti specializirane delovne sile, ob predpostavki, da bi ga bilo mogoče šteti za nujni razlog v splošnem interesu v smislu sodne prakse iz točke 61 te sodbe, kot je generalni pravobranilec v bistvu navedel v točki 68 sklepnih predlogov, togi sistem, ki določa vzpostavitev omejene kvote priznanih pristaniških delavcev, ki jo morajo obvezno uporabiti vsa podjetja, ki želijo opravljati pristaniške dejavnosti, presega to, kar je nujno za uresničitev cilja zagotavljanja razpoložljivosti specializirane delovne sile.

66 Tretjič, glede konkretnejšega cilja, ki se nanaša na zagotavljanje varnosti na pristaniških območjih in preprečevanje nesreč pri delu, kot je razvidno iz točke 63 te sodbe, je varnost delavcev med nujnimi razlogi v splošnem interesu, ki lahko upraviči omejitev svobode gibanja.

67 Enako velja za konkretnejši cilj, ki se nanaša na zagotavljanje varnosti na pristaniških območjih (glej v tem smislu sodbo z dne 11. decembra 2014, Komisija/Španija, C-576/13, neobjavljena, EU:C:2014:2430, točke od 49 do 52).

68 V zvezi s tem, ker je s členoma 1 in 2 zakona o organizaciji pristaniškega dela vzpostavljena zgolj ureditev priznavanja pristaniških delavcev, katere konkretne pogoje in podrobna pravila izvajanja je treba določiti z akti, sprejetimi na podlagi člena 3 tega zakona, kot je generalni pravobranilec navedel v točkah 70 in 71 sklepnih predlogov, ni mogoče šteti, da so te določbe, gledano ločeno, neustrezne ali nesorazmerne za uresničitev cilja, ki se nanaša na zagotavljanje varnosti na pristaniških območjih in preprečevanje nesreč pri delu.

69 Nujnost in sorazmernost take ureditve in zato njeno skladnost s členoma 49 in 56 PDEU je treba namreč presojati celovito ob upoštevanju vseh pogojev, določenih za priznavanje pristaniških delavcev, ter podrobnih pravil za izvajanje take ureditve.

70 Nacionalno ureditev, v skladu s katero morajo podjetja, ki želijo opravljati pristaniške storitve, nujno najemati priznane pristaniške delavce, je mogoče šteti za sorazmerno glede na zastavljeni cilj le, če je bilo priznanje pristaniških delavcev utemeljeno na objektivnih, nediskriminatornih in vnaprej znanih merilih, ki določajo meje diskrecijske pravice organa, odgovornega za njihovo priznanje, in zagotavljajo, da se ta ne bi uporabljala arbitrarno (glej po analogiji sodbo z dne 17. julija 2008, Komisija/Francija, C-389/05, EU:C:2008:411, točka 94 in navedena sodna praksa).

71 Ker je cilj take ureditve zagotavljanje varnosti na pristaniških območjih in preprečevanje nesreč pri delu, se morajo poleg tega pogoji za priznavanje pristaniških delavcev logično nanašati le na vprašanje, ali imajo ti lastnosti in sposobnosti, potrebne za varno izvajanje nalog, ki so jim naložene.

72 Za to je mogoče, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 76 sklepnih predlogov, po potrebi določiti, da morajo pristaniški delavci, da bi bili priznani, opraviti zadostno poklicno usposabljanje.

73 Vendar je zahteva, da mora tako usposabljanje izvajati ali potrditi en sam organ, določen v zadevni državi članici, ne da bi se upoštevalo morebitno priznanje zadevnih oseb kot pristaniških delavcev v drugi državi članici Unije, ali usposabljanje, ki naj bi ga ti opravili v drugi državi članici Unije, in poklicna usposobljenost, ki naj bi jo tam pridobili, nesorazmerna glede na cilj, ki se mu sledi (glej v tem smislu sodbo z dne 5. februarja 2015, Komisija/Belgija, C-317/14, EU:C:2015:63, točke od 27 do 29).

74 Poleg tega, kot je generalni pravobranilec v bistvu navedel v točki 88 sklepnih predlogov, je omejitev števila pristaniških delavcev, ki jih je mogoče priznati, in s tem vzpostavitev omejene kvote takih delavcev, ki jih mora obvezno najeti vsako podjetje, ki želi opravljati pristaniške dejavnosti, tudi če bi bila primerna za zagotavljanje varnosti na pristaniških območjih, zagotovo nesorazmerna glede na uresničitev takega cilja.

75 Ta cilj je namreč mogoče doseči tudi z določitvijo, da je mogoče vsakega delavca, ki lahko dokaže, da ima potrebne poklicne sposobnosti in je – odvisno od primera – opravil ustrezno usposabljanje, priznati kot pristaniškega delavca.

76 Glede na vse zgoraj navedeno je treba na prvo vprašanje v zadevi C-471/19 odgovoriti, da je treba člena 49 in 56 PDEU razlagati tako, da ne nasprotujeta nacionalni ureditvi, ki osebe ali podjetja, ki želijo opravljati pristaniške dejavnosti na pristaniškem območju, vključno z dejavnostmi, ki niso natovarjanje in raztovarjanje ladij v ozkem smislu, zavezuje, da najemajo le pristaniške delavce, ki so kot taki priznani v skladu s pogoji in podrobnimi pravili, določenimi na podlagi te ureditve, če navedeni pogoji in podrobna pravila na eni strani temeljijo na objektivnih, nediskriminatornih, vnaprej znanih merilih, ki pristaniškim delavcem drugih držav članic omogočajo, da dokažejo, da v svoji izvorni državi članici izpolnjujejo zahteve, enakovredne tem, ki se uporabljajo za nacionalne pristaniške delavce, ter če na drugi strani ne vzpostavljajo omejene kvote delavcev, ki lahko pridobijo tako priznanje.

Drugo vprašanje v zadevi C-471/19

77 Drugo vprašanje v zadevi C-471/19 se nanaša na primer, v katerem bi iz odgovora na prvo vprašanje izhajalo, da člena 49 in 56 PDEU nasprotujeta nacionalni ureditvi, kot sta člena 1 in 2 zakona o organizaciji pristaniškega dela. Predložitveno sodišče v tej zadevi v bistvu sprašuje, ali lahko v takem primeru, da bi se izognilo pravni negotovosti in socialnim nemirom v zadevni državi članici, začasno ohrani učinke teh členov.

78 Vendar je iz odgovora na prvo vprašanje razvidno, da nacionalne določbe, kakršni sta člena 1 in 2 zakona o organizaciji pristaniškega dela, kot take niso v neskladju s svoboščinami iz členov 49 in 56 PDEU, ampak da presoja skladnosti ureditve, vzpostavljene na podlagi takih določb, s temi svoboščinami zahteva celovit pristop z upoštevanjem vseh pogojev in podrobnih pravil za izvajanje take ureditve.

79 V teh okoliščinah na drugo vprašanje v zadevi C-471/19 ni treba odgovoriti.

Vprašanja za predhodno odločanje v zadevi C-407/19

Uvodne ugotovitve

80 Vprašanja za predhodno odločanje v zadevi C-407/19 se nanašajo na to, ali predložitveno sodišče v tej zadevi lahko presoja skladnost različnih določb kraljevega odloka iz leta 2004, ki uvaja podrobna pravila za izvajanje določb zakona o organizaciji pristaniškega dela, s pravom Unije. To sodišče se v tem okviru sklicuje na različne svoboščine prostega pretoka, zagotovljene s Pogodbo.

81 V zvezi s tem je na prvem mestu iz odgovora na prvo vprašanje v zadevi C-471/19 razvidno, da taka ureditev spada k svobodi ustanavljanja in svobodi opravljanja storitev, ki sta zagotovljeni v členih 49 oziroma 56 PDEU.

82 Na drugem mestu je treba pojasniti, da taka ureditev spada tudi na področje uporabe člena 45 PDEU. To določbo lahko namreč poleg delavcev uveljavljajo tudi njihovi delodajalci. Pravico delavcev, da se zaposlijo in da so zaposleni brez diskriminacije, mora – da bi bila učinkovita in koristna – nujno dopolnjevati pravica delodajalcev, da jih zaposlijo ob upoštevanju pravil o prostem gibanju delavcev (sodba z dne 16. aprila 2013, Las, C-202/11, EU:C:2013:239, točka 18). Namen vseh določb Pogodbe DEU o prostem gibanju oseb je državljanom držav članic olajšati opravljanje različnih poklicnih dejavnosti na ozemlju Unije, pri čemer te določbe nasprotujejo ukrepom, ki bi lahko postavili v slabši položaj te državljane, ki želijo opravljati gospodarsko dejavnost na ozemlju druge države članice. Te določbe in zlasti člen 45 PDEU tako nasprotujejo vsakemu ukrepu, ki bi, tudi če se uporablja brez diskriminacije glede na državljanstvo, državljane Unije lahko oviral pri izvajanju temeljnih svoboščin, zagotovljenih s Pogodbo, ali to izvajanje zanje naredil manj privlačno (sodba z dne 16. aprila 2013, Las, C-202/11, EU:C:2013:239, točki 19 in 20 ter navedena sodna praksa).

83 Na tretjem mestu, čeprav se je predložitveno sodišče v zadevi C-407/19 v besedilu vprašanj prav tako sklicevalo na člena 34 in 35 PDEU o prostem pretoku blaga, pa je treba ugotoviti, da ni navedlo ničesar glede konkretnega učinka nacionalne ureditve, kakršna je ta iz teh vprašanj, na to svoboščino.

84 Vsekakor je treba opozoriti, da Sodišče nacionalni ukrep – če omejuje tako svobodo opravljanja storitev kot tudi prost pretok blaga – načeloma preizkusi zgolj glede na eno od teh temeljnih svoboščin, če se izkaže, da je v konkretnem primeru ena od teh svoboščin v primerjavi z drugo popolnoma drugotnega pomena in jo je mogoče obravnavati skupaj s prvo (sodba z dne 14. oktobra 2004, Omega, C-36/02, EU:C:2004:614, točka 26 in navedena sodna praksa).

85 Enako mora veljati za ukrep, ki omejuje tako svobodo ustanavljanja ali prosto gibanje delavcev kot tudi prosti pretok blaga.

86 Vendar je, tudi če bi lahko nacionalna ureditev, kakršna je ta iz točke 80 te sodbe, omejila tudi prosti pretok blaga, saj pristaniški delavci opravljajo tudi storitve v zvezi s prevozom blaga, ki poteka skozi pristanišča, očitno, da bi bila taka omejitev vsekakor drugotnega pomena glede na omejitve prostega gibanja delavcev in prostega pretoka storitev ter svobode ustanavljanja.

87 Na četrtem mestu, predložitveno sodišče se v zadevi C-407/19 sicer v besedilu vprašanj, ki jih je postavilo Sodišču, sklicuje na člene 101, 102 in 106 PDEU, ni pa zagotovilo zadostnih pojasnil, na podlagi katerih bi Sodišče lahko presodilo, ali je treba te določbe razlagati tako, da nasprotujejo nacionalni ureditvi, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari.

88 Poleg tega je Sodišče že odločilo, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 38 sklepnih predlogov, da ureditev, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, ki posameznim subjektom nalaga, naj za opravljanje pristaniških del najemajo izključno priznane pristaniške delavce, ne spada na področje uporabe členov 101, 102 in 106(1) PDEU, ker pristaniških delavcev, tudi kot skupino pristaniških delavcev, ni mogoče šteti za „podjetja“ v smislu teh določb (glej v tem smislu sodbo z dne 16. septembra 1999, Becu in drugi, C-22/98, EU:C:1999:419, točke 27, 30 in 31).

89 Glede na zgoraj navedeno je treba vprašanja za predhodno odločanje v zadevi C-407/19 preučiti le glede na člene 45, 49 in 56 PDEU.

90 V zvezi s tem je iz točk 59 in 60 te sodbe razvidno, da ureditev države članice, ki – kot je določeno v členih 1 in 2 zakona o organizaciji pristaniškega dela – nerezidenčnim podjetjem, ki želijo imeti sedež v tej državi članici, da bi v njej opravljala pristaniške dejavnosti, ali ki želijo v njej ponujati pristaniške dejavnosti, ne da bi imela v njej sedež, nalaga, naj najemajo le pristaniške delavce, priznane v skladu s to ureditvijo, pomeni omejitev svoboščin, zagotovljenih v členih 49 in 56 PDEU.

91 Poleg tega ima lahko taka nacionalna ureditev odvračilni učinek za delavce in delodajalce iz drugih držav članic in zato omejuje prosto gibanje delavcev iz člena 45 PDEU (glej po analogiji sodbo z dne 16. aprila 2013, Las, C-202/11, EU:C:2013:239, točka 22).

92 Poleg tega so lahko take omejitve, kot je razvidno iz točk 61 oziroma 63 te sodbe, upravičene z nujnimi razlogi v splošnem interesu in je lahko cilj, ki se nanaša na zagotavljanje varnosti na pristaniških območjih in preprečevanje nesreč pri delu, na katerega se sklicuje belgijska vlada v pisnem stališču, eden od takih razlogov, ki lahko upravičijo take omejitve, če so te nujne in sorazmerne glede na zastavljeni cilj.

93 Torej je treba glede vsakega od ukrepov, navedenih v vprašanjih za predhodno odločanje v zadevi C-407/19, preučiti njihovo nujnost in sorazmernost glede na cilj, naveden v prejšnji točki.

Prvo vprašanje, drugo vprašanje, točka (d), tretje in četrto vprašanje

94 Predložitveno sodišče v zadevi C-407/19 s prvim, drugim (točka d), tretjim in četrtim vprašanjem, ki jih je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člene 45, 49 in 56 PDEU razlagati tako, da nasprotujejo nacionalni ureditvi, v skladu s katero:

– je za priznanje pristaniških delavcev pristojna upravna komisija, paritetno sestavljena iz članov, ki jih imenujejo organizacije delodajalcev in organizacije delavcev;

– ta komisija glede na potrebo po delovni sili odloča tudi, ali morajo biti priznani delavci vključeni v kvoto pristaniških delavcev ali ne;

– je za pristaniške delavce, ki niso vključeni v to kvoto, trajanje njihovega priznanja omejeno na trajanje njihove pogodbe o zaposlitvi, če je ta sklenjena za nedoločen čas, pri čemer se na podlagi prehodne določbe ta ugodnost najprej postopoma razširi na pristaniške delavce, ki imajo pogodbo o zaposlitvi, ki je vedno krajšega trajanja, in nato na pristaniške delavce, ki imajo pogodbo o zaposlitvi poljubnega trajanja;

– ni določen skrajni rok, v katerem mora navedena komisija odločiti, in

– je zoper odločbe te komisije v zvezi s priznanjem pristaniškega delavca določeno le eno pravno sredstvo.

95 Prvič, v zvezi s sestavo upravne komisije je treba navesti – ker je, kot izhaja iz točke 92 te sodbe, namen zahteve po priznavanju pristaniških delavcev zagotavljanje varnosti na pristaniških območjih in preprečevanje nesreč pri delu – da se zdi, da ureditev, v skladu s katero upravni organ, paritetno sestavljen iz članov, ki jih imenujejo organizacije delodajalcev in delavcev, dodeli to priznanje, ni nujna in ustrezna za uresničitev tega cilja.

96 Ni namreč zagotovljeno, da bodo člani tega organa, ki jih imenujejo te organizacije, imeli potrebna znanja za ugotovitev, ali pristaniški delavec izpolnjuje merila za priznanje glede primernosti za varno opravljanje nalog, ki so mu naložene.

97 Poleg tega, kot je generalni pravobranilec navedel v točkah od 126 do 128 sklepnih predlogov, čeprav člane organa, pristojnega za priznavanje pristaniških delavcev, imenujejo gospodarski subjekti, ki so že prisotni na trgu, med drugim organizacija, ki zastopa že priznane pristaniške delavce, ki lahko za razpoložljiva delovna mesta konkurirajo z delavci, ki prosijo za priznanje, pa se je dovoljeno vprašati o nepristranskosti teh članov in ali se bodo zato o prošnjah za priznanje lahko izrekli objektivno, pregledno in nediskriminatorno (glej po analogiji sodbe z dne 15. januarja 2002, Komisija/Italija, C-439/99, EU:C:2002:14, točka 39; z dne 1. julija 2008, MOTOE, C-49/07, EU:C:2008:376, točka 51, in z dne 26. septembra 2013, Ottica New Line, C-539/11, EU:C:2013:591, točki 53 in 54).

98 Drugič, zdi se, da tudi dejstvo, da ni določen razumen rok, v katerem mora organ, pristojen za priznavanje pristaniških delavcev, sprejeti odločitev, ni nujno in primerno za uresničitev cilja, ki se nanaša na zagotavljanje varnosti na pristaniških območjih in preprečevanje nesreč pri delu.

99 Nasprotno, neobstoj takega roka bi lahko povečal tveganje samovoljne zavrnitve priznanja pristaniškega delavca, ki ima potrebne lastnosti, zgolj zaradi omejitve konkurence na zadevnem trgu delovne sile.

100 Tretjič, glede dejstva, da je po navedbah predložitvenega sodišča v zadevi C-407/19 zoper odločbe komisije, pristojne za priznavanje pristaniških delavcev, določeno le eno pravno sredstvo, je treba navesti, da mora biti ukrep, ki omejuje temeljno svoboščino, za to, da bi ga bilo mogoče šteti za sorazmernega glede na zastavljeni cilj, predmet učinkovitega sodnega nadzora, zagotovljenega s členom 47 Listine (glej v tem smislu sodbo z dne 8. maja 2019, PI, C-230/18, EU:C:2019:383, točke od 78 do 81).

101 Predložitveno sodišče v zadevi C-407/19 mora po potrebi preveriti, ali pravno sredstvo, določeno zoper odločbe upravne komisije, izpolnjuje zahteve takega nadzora.

102 Dejstvo, da zoper odločbe glede priznanja pristaniških delavcev ni predvideno nobeno pravno sredstvo pri upravnem organu, pa ni tako, da bi vzbudilo dvom o nujnosti in sorazmernosti nacionalnega ukrepa, ki določa obveznost takega priznanja.

103 Četrtič, glede vključitve ali nevključitve priznanih pristaniških delavcev v kvoto delavcev na podlagi odločbe upravne komisije je treba navesti, da je iz navedb predložitvenega sodišča v zadevi C-407/19 razvidno, da *pool*, določen s kraljevim odlokom iz leta 2004, ne pomeni omejene kvote, kakor je navedena v točki 74 te sodbe, ker je delavce, ki niso vključeni v ta *pool*, mogoče zaposliti kot pristaniške delavce na podlagi pogodbe o zaposlitvi, kot je razvidno iz člena 2(3) tega kraljevega odloka.

104 Vendar je iz zadnjenavedene določbe in iz navedb predložitvenega sodišča razvidno, da je priznanje delavcev, ki niso vključeni v *pool*, omejeno na trajanje njihove pogodbe o zaposlitvi, medtem ko je pristaniške delavce, vključene v *pool*, v skladu s členom 2(2) kraljevega odloka iz leta 2004 mogoče priznati za nedoločen čas.

105 Poleg tega je bila v skladu s prehodno določbo člena 13/1 kraljevega odloka iz leta 2004 možnost pridobiti priznanje brez vključenosti v *pool* sprva omejena le na pristaniške delavce s pogodbo za nedoločen čas in je bila postopoma razširjena na pristaniške delavce s pogodbo o zaposlitvi za določen čas, vedno krajšega trajanja. Šele od 1. julija 2020 je bilo mogoče vse pristaniške delavce, ki so imeli pogodbo o zaposlitvi, priznati kot take, ne glede na trajanje njihove pogodbe o zaposlitvi.

106 V zvezi s tem je treba navesti, da nacionalna ureditev, v skladu s katero se mora priznanje pristaniških delavcev podaljševati v razumnih časovnih razmikih, sicer ni v neskladju s ciljem, ki se nanaša na zagotavljanje varnosti na pristaniških območjih in preprečevanje nesreč pri delu, ker je z zahtevo po periodičnem podaljševanju priznanja mogoče zagotoviti, da imajo pristaniški delavci še naprej potrebne sposobnosti za varno opravljanje nalog, ki so jim naložene.

107 Vendar ureditev, v skladu s katero je mogoče en del pristaniških delavcev priznati za nedoločen čas, medtem ko priznanje nekaterih drugih delavcev samodejno poteče ob prenehanju njihove pogodbe o zaposlitvi, tudi če je bila ta zelo kratkega trajanja, tako da se mora za te zadnjenavedene delavce izvesti nov postopek priznavanja vsakokrat, ko sklenejo novo pogodbo o zaposlitvi, ni ustrezna in nujna za uresničitev cilja, navedenega v prejšnji točki.

108 Ni namreč razlogov, ki bi lahko upravičili to različno obravnavanje dveh kategorij pristaniških delavcev, ki so v popolnoma podobnih položajih z vidika varnosti na njihovem delovnem mestu.

109 To velja toliko bolj, ker pri pristaniškem delu, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 157 sklepnih predlogov, prevladujejo kratkotrajna dela.

110 V prehodnem obdobju, navedenem v točki 105 te sodbe, bodo namreč le pristaniški delavci, vključeni v *pool*, imeli možnost sklepati kratkotrajne pogodbe o zaposlitvi, kar v praksi pripelje do položaja, v katerem je ta *pool* sestavljen iz omejenega števila pristaniških delavcev, ki ga je treba obvezno uporabiti. Vendar je bilo že v točki 74 te sodbe navedeno, da uvedba take kvote pomeni nesorazmeren ukrep glede na cilj, ki se nanaša na zagotavljanje varnosti na pristaniških območjih, in je s tem ciljem ni mogoče utemeljiti.

111 Poleg tega dejstvo, da morajo pristaniški delavci, ki niso vključeni v *pool*, tudi po koncu prehodnega obdobja novo priznanje dobiti vsakokrat, ko sklenejo novo pogodbo o zaposlitvi, tudi če so priznanje dobili nedavno, to je ob sklenitvi prejšnje kratkotrajne pogodbe o zaposlitvi, pomeni omejitev svoboščin iz členov 45, 49 in 56 PDEU, ki je ni mogoče upravičiti glede na cilj, naveden v prejšnji točki.

112 Ne bi bilo namreč razumno šteti, da lahko taki delavci le nekaj časa po njihovem priznanju za pristaniške delavce izgubijo sposobnosti in lastnosti, ki so pred kratkim upravičevale to priznanje.

113 Glede na vse te ugotovitve je treba na prvo, drugo (točka d), tretje in četrto vprašanje v zadevi C-407/19 odgovoriti, da je treba člene 45, 49 in 56 PDEU razlagati tako, da nasprotujejo nacionalni ureditvi, v skladu s katero:

– priznanje pristaniških delavcev spada v pristojnost upravne komisije, paritetno sestavljene iz članov, ki jih imenujejo organizacije delodajalcev in organizacije delavcev;

– ta komisija glede na potrebo po delovni sili odloča tudi, ali morajo biti priznani delavci vključeni v kvoto pristaniških delavcev ali ne, pri čemer pa je za pristaniške delavce, ki niso vključeni v to kvoto, trajanje njihovega priznanja omejeno na trajanje njihove pogodbe o zaposlitvi, tako da se mora za vsako novo pogodbo, ki jo sklenejo, izvesti nov postopek priznanja;

– ni določen skrajni rok, v katerem mora navedena komisija odločiti.

Drugo vprašanje, točke od (a) do (c)

114 Predložitveno sodišče v zadevi C-407/19 z drugim vprašanjem, točke od (a) do (c), v bistvu sprašuje, ali je treba člene 45, 49 in 56 PDEU razlagati tako, da nasprotujejo nacionalni ureditvi, v skladu s katero mora delavec, razen če lahko dokaže, da v drugi državi članici izpolnjuje enakovredne pogoje za pridobitev priznanja pristaniškega delavca:

– biti razglašen za zdravstveno sposobnega za pristaniško delo, kar ugotovi zunanja služba za preventivo in varstvo pri delu, v katero je vključena organizacija, v katero morajo biti obvezno včlanjeni vsi delodajalci, dejavni na zadevnem pristaniškem območju;

– uspešno opraviti psihotehnične teste, ki jih opravi organ, ki ga ta organizacija delodajalcev za to imenuje;

– tri tedne obiskovati uvajalne tečaje s področja varstva pri delu in za pridobitev strokovne kvalifikacije ter

– uspešno opraviti končni preizkus, ki se nanaša na to usposabljanje.

115 Kot je generalni pravobranilec navedel v točki 140 sklepnih predlogov, so zahteve v zvezi z zdravstveno sposobnostjo, uspešno opravljenim psihološkim testom in predhodnim poklicnim usposabljanjem načeloma primerne za zagotovitev varnosti na pristaniških območjih in sorazmerne s takim ciljem.

116 Kot je belgijska vlada navedla v pisnem stališču, so namreč s takimi zahtevami dana razumna jamstva, da bodo delavci, ki so dovolj razsodni in imajo ustrezno usposobljenost in motivacijo za zmanjšanje števila nesreč pri delu in drugih tveganj za javno varnost, povezanih z manipulacijo blaga, pristaniško delo opravljali kar se da varno.

117 Dejstvo, da zdravstveno sposobnost kandidatov za pridobitev priznanja pristaniških delavcev nadzira služba za preventivo in varstvo pri delu, v katero je vključena organizacija delodajalcev zadevnega pristaniškega območja, in da ista organizacije imenuje organ, pristojen za izvajanje psihotehničnih testov, ki jih morajo ti kandidati uspešno opraviti, da bi pridobili priznanje, samo po sebi ni tako, da bi vzbudilo dvom o primernosti in sorazmernosti navedenih zahtev.

118 Taki zdravniški pregledi, testi ali preizkusi, da bi šteli za nujne in sorazmerne glede na zastavljeni cilj, pa morajo biti, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 141 sklepnih predlogov, opravljeni pod pogoji preglednosti, objektivnosti in nepristranskosti.

119 Predložitveno sodišče v zadevi C-407/19 mora torej preveriti, ali je vloga, ki jo ima organizacija delodajalcev in odvisno od primera sindikati priznanih pristaniških delavcev, pri imenovanju organov, pristojnih za opravljanje takih pregledov, testov ali preizkusov, v posebnih okoliščinah spora o glavni stvari taka, da lahko ogrozi preglednost, objektivnost in nepristranskost teh pregledov, testov in preizkusov.

120 Glede na zgoraj navedene ugotovitve je treba na drugo vprašanje, točke od (a) do (c), odgovoriti, da je treba člene 45, 49 in 56 PDEU razlagati tako, da ne nasprotujejo nacionalni ureditvi, v skladu s katero mora delavec, da bi bil priznan kot pristaniški delavec, razen če lahko dokaže, da v drugi državi članici izpolnjuje enakovredne pogoje:

– biti razglašen za zdravstveno sposobnega za pristaniško delo, kar ugotovi zunanja služba za preventivo in varstvo pri delu, v katero je vključena organizacija, v katero morajo biti obvezno včlanjeni vsi delodajalci, dejavni na zadevnem pristaniškem območju;

– uspešno opraviti psihotehnične teste, ki jih opravi organ, ki ga ta organizacija delodajalcev za to imenuje;

– tri tedne obiskovati uvajalne tečaje s področja varstva pri delu in za pridobitev poklicne kvalifikacije ter

– uspešno opraviti končni preizkus,

pod pogojem, da se z nalogo, ki je organizaciji delodajalcev in – odvisno od primera – sindikatom priznanih pristaniških delavcev zaupana pri imenovanju organov, pristojnih za opravljanje takih pregledov, testov ali preizkusov, ne more podvomiti o preglednosti, objektivnosti in nepristranskosti teh pregledov, testov ali preizkusov.

Peto vprašanje

121 Predložitveno sodišče s petim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člene 45, 49 in 56 PDEU razlagati tako, da nasprotujejo nacionalni ureditvi, v skladu s katero pristaniški delavci, ki so kot taki priznani v skladu z zakonsko ureditvijo, ki se je uporabljala za njih pred začetkom veljavnosti te ureditve, na podlagi te nove ureditve ohranijo status priznanih pristaniških delavcev in so vključeni v kvoto pristaniških delavcev, ki jo določa navedena ureditev.

122 Ker je cilj ureditve priznavanja pristaniških delavcev, kakor ga opisuje predložitveno sodišče v zadevi C-407/19, kot je razvidno iz točke 62 te sodbe, zagotavljanje varnosti na pristaniških območjih in preprečevanje nesreč pri delu, se nacionalna ureditev, v skladu s katero pristaniški delavci, ki so bili kot taki priznani v okviru prejšnje podobne ureditve, ohranijo svoje priznanje v okviru nove ureditve, ne zdi neprimerna za uresničitev zastavljenega cilja niti nesorazmerna glede na ta cilj.

123 Mogoče bi bilo namreč razumno domnevati, da imajo pristaniški delavci, ki so bili priznani že v okviru prejšnje ureditve, že potrebne sposobnosti in lastnosti za zagotavljanje varnosti na pristaniških območjih.

124 Iz navedb predložitvenega sodišča v zadevi C-407/19 je razvidno, da peto vprašanje izhaja iz trditve, ki sta jo pred njim navedli tožeči stranki iz postopka v glavni stvari v tej zadevi in v skladu s katero lahko ukrep, kakršen je ta iz točke 121 te sodbe, delodajalcu odvzame možnost neposrednega zaposlovanja – to je zunaj *poola* – že priznanih pristaniških delavcev, ker ti zadnjenavedeni ne bi hoteli zapustiti tega *poola* zaradi sklenitve take pogodbe o zaposlitvi, saj bi s tem izgubili priznanje.

125 Vendar se s tako trditvijo ne prereka ohranitev priznanja – v okviru nove pravne ureditve – ki ga je pristaniški delavec pridobil na podlagi prejšnje pravne ureditve, temveč dejstvo, da do te ohranitve ne pride, če zadevni delavec *pool* zapusti za to, da bi z delodajalcem neposredno sklenil pogodbo o zaposlitvi.

126 V zvezi s tem in kot je razvidno iz točke 113 te sodbe, členi 45, 49 in 56 PDEU nasprotujejo nacionalni ureditvi, v skladu s katero se mora za priznanega pristaniškega delavca, ki pa ni vključen v kvoto delavcev, določeno s to ureditvijo, za vsako novo pogodbo o zaposlitvi, ki jo sklene, izvesti nov postopek priznanja.

127 Glede na zgoraj navedene ugotovitve je treba na peto vprašanje v zadevi C-407/19 odgovoriti, da je treba člene 45, 49 in 56 PDEU razlagati tako, da ne nasprotujejo nacionalni ureditvi, v skladu s katero pristaniški delavci, ki so kot taki priznani v skladu z zakonsko ureditvijo, ki se je za njih uporabljala pred začetkom veljavnosti te ureditve, na podlagi te nove ureditve ohranijo status priznanih pristaniških delavcev in so vključeni v kvoto pristaniških delavcev, določeno z navedeno ureditvijo.

Šesto vprašanje

128 Predložitveno sodišče v zadevi C-407/19 s šestim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člene 45, 49 in 56 PDEU razlagati tako, da nasprotujejo nacionalni ureditvi, ki določa, da za prenos pristaniškega delavca v kvoto delavcev nekega pristaniškega območja, ki ni to, v katerem je pridobil priznanje, veljajo pogoji in podrobna pravila, določena v KP.

129 Najprej je treba navesti, da taki pogoji in podrobna pravila, ker so določeni s KP, niso izvzeti s področja uporabe navedenih členov (glej v tem smislu sodbo z dne 11. decembra 2007, International Transport Workers' Federation in Finnish Seamen's Union, C-438/05, EU:C:2007:772, točki 33 in 34).

130 V zvezi s tem je treba navesti, da nacionalna ureditev, ki za možnost, da priznani pristaniški delavec dela na pristaniškem območju, ki ni tisto, v katerem je dobil priznanje, določa pogoje, določene z zakonom ali KP, pomeni omejitev tako prostega gibanja delavcev kot svobode ustanavljanja in svobode opravljanja storitev.

131 Taka ureditev namreč omejuje tako svobodo pristaniškega delavca, da opravlja dela na več različnih pristaniških območjih, kot tudi možnost podjetja, ki ima sedež na določenem pristaniškem območju ali želi v njem opravljati storitve, da po svoji izbiri najame storitve pristaniškega delavca, ki je priznanje pridobil na drugem pristaniškem območju.

132 Vendar je belgijska vlada v pisnem stališču trdila, da je v skladu s členom 4(2) kraljevega odloka iz leta 2004 priznanje pristaniškega delavca veljavno na vsakem pristaniškem območju, razen kadar je ta delavec del *poola* določenega pristaniškega območja. V zadnjenavedenem primeru bo prenos z enega pristaniškega območja na drugo odvisen od vprašanja, ali obstaja potreba po delovni sili in ali je rezervni seznam za zaposlitev odprt. Ta določba naj bi torej izključevala le možnost, da bi bil pristaniški delavec, ki je del *poola*, istočasno dejaven zunaj zadnjenavedenega, bodisi na istem ali drugem pristaniškem območju. Možnost delati na drugem pristaniškem območju pa naj bi ostala odprta vsem priznanim pristaniškim delavcem, ki niso del *poola*.

133 V zvezi s tem je treba, na eni strani, pojasniti, da lahko taka ureditev pomeni omejitev svoboščin, zagotovljenih s členi 45, 49 in 56 PDEU, čeprav naj bi se nanašala le na omejeno število delavcev.

134 Na drugi strani je treba glede na navedbe iz točke 132 te sodbe navesti, da je namen *poola* pristaniških delavcev v smislu nacionalne zakonodaje iz postopka v glavni stvari popolna zadostitev potreb po specializirani delovni sili na vsakem pristaniškem območju zadevne države članice, zato je mogoče dejstvo, da bi za prenos pristaniškega delavca med *pooli* dveh različnih območij v teh okoliščinah veljali pogoji in podrobna pravila, ki naj bi zagotovila, da vsak *pool* razpolaga z dovolj številčno delovno silo, utemeljiti glede na legitimen cilj zagotavljanja varnosti na vsakem pristaniškem območju. Z ukrepom, s katerim so določeni taki pogoji, bi bilo namreč zlasti mogoče zagotoviti, da je stalno prisotno minimalno število kvalificiranih delavcev, ki so sposobni zagotoviti varno delovanje pristanišča. Vendar mora predložitveno sodišče preveriti, ali je tak ukrep glede na ta cilj nujen in sorazmeren.

135 Glede na vse te ugotovitve je treba na šesto vprašanje v zadevi C-407/19 odgovoriti, da je treba člene 45, 49 in 56 PDEU razlagati tako, da ne nasprotujejo nacionalni ureditvi, ki določa, da za prenos pristaniškega delavca v kvoto delavcev pristaniškega območja, ki ni tisto, na katerem je ta pridobil priznanje, veljajo pogoji in podrobna pravila, določena s KP, če se ti pogoji in ta podrobna pravila izkažejo za nujna in sorazmerna glede na cilj zagotavljanja varnosti na vsakem pristaniškem območju, kar mora preveriti predložitveno sodišče.

Sedmo vprašanje

136 Predložitveno sodišče v zadevi C-407/19 s sedmim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člene 45, 49 in 56 PDEU razlagati tako, da nasprotujejo nacionalni ureditvi, ki določa, da morajo delavci v logistiki imeti „varnostno spričevalo“, ki se izda ob predložitvi njihove osebne izkaznice in njihove pogodbe o zaposlitvi, ter katerega podrobna pravila za izdajo kot tudi postopek, ki ga je treba izvesti za njegovo pridobitev, so določeni s KP.

137 Predložitveno sodišče skuša s tem vprašanjem ugotoviti, ali je nacionalna ureditev – v kateri je določeno le, da je „varnostno spričevalo“, ki ga morajo imeti delavci v logistiki, zaposleni na pristaniškem območju, zadnjenavedenim izdano ob predložitvi njihove osebne izkaznice in njihove pogodbe o zaposlitvi, pri čemer se morajo druga podrobna pravila izdaje tega spričevala in postopek, ki ga je treba izvesti za pridobitev tega dokumenta, določiti s KP – v skladu s členi 45, 49 in 56 PDEU.

138 V zvezi s tem je treba navesti, da čeprav členi 45, 49 in 56 PDEU, kot je razvidno iz točke 129 te sodbe, načeloma ne nasprotujejo temu, da bi bili delovni pogoji v državi članici določeni s KP, ostaja dejstvo, da tako določeni pogoji niso izvzeti s področja uporabe teh členov.

139 Pri presoji sorazmernosti in nujnosti omejitev svoboščin iz navedenih členov, ki so posledica zahteve, da morajo vsi delavci v logistiki, dejavni na pristaniškem območju, imeti „varnostno spričevalo“, pa se morajo nujno upoštevati konkretna podrobna pravila za izdajo tega spričevala in v ta namen izvedeni postopek, ki so določeni s KP.

140 V okviru te presoje je treba preveriti, da se pogoji izdaje takega spričevala nanašajo le na vprašanje, ali ima zadevni delavec v logistiki lastnosti in sposobnosti, potrebne za zagotavljanje varnosti na pristaniških območjih, in da postopek za pridobitev tega spričevala ne povzroča nerazumnih in nesorazmernih upravnih bremen.

141 Posledica zahteve, v skladu s katero je treba za izdajo „varnostnega spričevala“ predložiti pogodbo o zaposlitvi zadevne osebe, bi lahko bila predvsem to, da bi moral delodajalec ali zadevni delavec zaprositi za izdajo novega spričevala ob vsakokratni novi sklenitvi pogodbe o zaposlitvi. Ker na področju pristaniškega dela, kot je razvidno iz točke 109 te sodbe, prevladujejo kratkotrajna dela, bi se lahko taka zahteva izkazala za prekomerno in nesorazmerno. Kot je trdila Komisija v svojem pisnem stališču, bi bilo dovolj določiti periodično podaljševanje takega spričevala, hkrati pa tudi, da to ostane veljavno po prenehanju kratkotrajne pogodbe o zaposlitvi.

142 Glede na zgoraj navedene ugotovitve je treba na sedmo vprašanje v zadevi C-407/19 odgovoriti, da je treba člene 45, 49 in 56 PDEU razlagati tako, da ne nasprotujejo nacionalni ureditvi, ki določa, da morajo imeti delavci v logistiki „varstveno spričevalo“, ki se izda ob predložitvi njihove osebne izkaznice in pogodbe o zaposlitvi ter katerega podrobna pravila za izdajo in postopek, ki se izvede za njegovo pridobitev, so določena s KP, če so pogoji za izdajo takega spričevala nujni in sorazmerni glede na cilj zagotavljanja varnosti na pristaniških območjih in če postopek, določen za njegovo pridobitev, ne povzroča nerazumnih in nesorazmernih upravnih bremen.

Stroški

143 Ker je ta postopek za stranke v postopkih v glavni stvari ena od stopenj v postopkih pred predložitvenima sodiščema, ti odločita o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

1. **Člena 49 in 56 PDEU je treba razlagati tako, da ne nasprotujeta nacionalni ureditvi, ki osebam ali podjetjem, ki želijo opravljati pristaniške dejavnosti na pristaniškem območju, vključno z dejavnostmi, ki niso natovarjanje in raztovarjanje ladij v ozkem smislu, nalaga, da najemajo le pristaniške delavce, ki so kot taki priznani v skladu s pogoji in podrobnimi pravili, določenimi na podlagi te ureditve, če navedeni pogoji in podrobna pravila na eni strani temeljijo na objektivnih, nediskriminatornih, vnaprej znanih merilih, ki pristaniškim delavcem drugih držav članic omogočajo, da dokažejo, da v svoji izvorni državi članici izpolnjujejo zahteve, enakovredne tem, ki se uporabljajo za nacionalne pristaniške delavce, ter če na drugi strani ne vzpostavljajo omejene kvote delavcev, ki lahko pridobijo tako priznanje.**

2. **Člene 45, 49 in 56 PDEU je treba razlagati tako, da nasprotujejo nacionalni ureditvi, v skladu s katero:**

   – **priznanje pristaniških delavcev spada v pristojnost upravne komisije, paritetno sestavljene iz članov, ki jih imenujejo organizacije delodajalcev in organizacije delavcev;**

   – **ta komisija glede na potrebo po delovni sili odloča tudi, ali morajo biti priznani delavci vključeni v kvoto pristaniških delavcev ali ne, pri čemer pa je za pristaniške delavce, ki niso vključeni v to kvoto, trajanje njihovega priznanja omejeno na trajanje njihove pogodbe o zaposlitvi, tako da se mora za vsako novo pogodbo, ki jo sklenejo, izvesti nov postopek priznanja;**

   – **ni določen skrajni rok, v katerem mora navedena komisija odločiti.**

3. **Člene 45, 49 in 56 PDEU je treba razlagati tako, da ne nasprotujejo nacionalni ureditvi, v skladu s katero mora delavec, da bi bil priznan kot pristaniški delavec, razen če lahko dokaže, da v drugi državi članici izpolnjuje enakovredne pogoje:**

   – **biti razglašen za zdravstveno sposobnega, kar ugotovi zunanja služba za preventivo in varstvo pri delu, v katero je vključena organizacija, v katero morajo biti obvezno včlanjeni vsi delodajalci, dejavni na zadevnem pristaniškem območju;**

   – **uspešno opraviti psihotehnične teste, ki jih opravi organ, ki ga ta organizacija delodajalcev za to imenuje;**

   – **tri tedne obiskovati uvajalne tečaje s področja varstva pri delu in za pridobitev poklicne usposobljenosti ter**

   – **uspešno opraviti končni preizkus,**

   pod pogojem, da se z nalogo, ki je organizaciji delodajalcev in – odvisno od primera – sindikatom priznanih pristaniških delavcev zaupana pri imenovanju organov, pristojnih za opravljanje takih pregledov, testov ali preizkusov, ne more podvomiti o preglednosti, objektivnosti in nepristranskosti teh pregledov, testov ali preizkusov.

4. **Člene 45, 49 in 56 PDEU je treba razlagati tako, da ne nasprotujejo nacionalni ureditvi, v skladu s katero pristaniški delavci, ki so kot taki priznani v skladu z zakonsko ureditvijo, ki se je za njih uporabljala pred začetkom veljavnosti te ureditve, na podlagi te nove ureditve ohranijo status priznanih pristaniških delavcev in so vključeni v kvoto pristaniških delavcev, določeno z navedeno ureditvijo.**

5. **Člene 45, 49 in 56 PDEU je treba razlagati tako, da ne nasprotujejo nacionalni ureditvi, ki določa, da za prenos pristaniškega delavca v kvoto delavcev pristaniškega območja, ki ni tisto, na katerem je ta pridobil priznanje, veljajo pogoji in podrobna pravila, določena s kolektivno pogodbo, če se ti pogoji in ta podrobna pravila izkažejo za nujna in sorazmerna glede na cilj zagotavljanja varnosti na vsakem pristaniškem območju, kar mora preveriti predložitveno sodišče.**

6. **Člene 45, 49 in 56 PDEU je treba razlagati tako, da ne nasprotujejo nacionalni ureditvi, ki določa, da morajo imeti delavci v logistiki „varstveno spričevalo“, ki se izda ob predložitvi njihove osebne izkaznice in pogodbe o zaposlitvi ter katerega podrobna pravila za izdajo in postopek, ki se izvede za njegovo pridobitev, so določena s kolektivno pogodbo, če so pogoji za izdajo takega spričevala nujni in sorazmerni glede na cilj zagotavljanja varnosti na pristaniških območjih in če postopek, določen za njegovo pridobitev, ne povzroča nerazumnih in nesorazmernih upravnih bremen.**

Podpisi